

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍ

Տարեկան ... 12 ծր.

Վերականգնող ... 6 «

ԱՐՏԱՍՍՆԱՆ

Ներքին քաղաքական ... 14 ծր.

Վերականգնող ... 7 ծր.

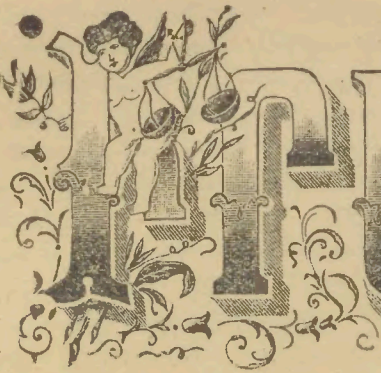
ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60

Վերականգնող 1.50 ծր.

4 Ա. Ն. Կ. Կ.

Մանուկների օգնություն
20 տարեկան

ՄԱՍԿԵՐԱԿԱՆ

ԼՐԱԳԻՐ

ՄԱՍԿԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՆԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԶՈՐԵՖԵՆՈՒԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՏԻ

Rédaction du journal

17 rue

VARNA (Bulgarie)

Редация

НАВѢСТНИКЪ

Иправник

ВАРНА

Գրություններ եւ լեզու
տրուիր

ՔԱՂԱՔԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր մէջ սխալ ըմբռնումներ
մին ալ քաղաքակրթութեան ըմբռնումն է :

Մենք երբեք չենք ներքին ուր
մեզ ըսնակէս քաղաքակրթութեան
կամ ոչ-քաղաքակրթութեան մէջ
զմեզ կը գտնենք իբր կատարեալ
քաղաքակրթութեան ժողովուրդ մը եւ
քաղաքակրթութեան անհատներ :
Մեզմէ շատերը գիտնալով հանդերձ
թէ կատարեալ քաղաքակրթութեան
մենք գեռ շատ հեռի ենք , մեր եմք չը
հանդուրժենք որ մենք անքաղաքա-
կրթ նկատուինք :

Մեզմէ շատերուն ալ ըմբռնումն
է թէ քաղաքակրթութեան կը հա-
մարտինք երբ , նիւթական մի-
ջոյններու թողութեան կատարեալ
մը մեր վրայ կը կրննք , այսինքն
քան արթնալու շաղկիւր փայ-
լուն կոշիկի չիկ զգեստ եւայլն :
Քաղաքակրթութեան պայման կը
համարենք մեզմէ աղքատին վը-
րայ արհամարանք նայելի մեզ
չափ ճամարտակեղ անկարող եւ
զոհներուն վրայ խնդար հասա-
րակաց վայրերու մէջ մխող եւ
բեռնալ զմեզ փափկաճաշակ ցոյց
տալ երեկոյթներ եւ պարահան-
դէսներ յաճախել գեղեցիկ սե-
ռին շիկ ու հաճոյակատար երե-
ւալու համար եւ ճամարտակեղ ու
պարեւում մէջ մեր շուրջը զոհող
ները գերազանցել ջանալ : Ահա
ատենք են քաղաքակրթութեան նկատ-
ուելու համար ընդհանրապէս
մեր ըմբռնած պայմանները ,
պայմաններ որոնք Արեւմտեան
յառաջադէմ ազգերու արտաքին
երեւոյթէն ընդօրինակուած կապ-
կութիւններ են , եւ միայն կապ-
կութիւններ :

Եկուր տես որ ճշմարիտ քա-
ղաքակրթութեան բուն պայ-
մանները շատ հեռու են այդ
բաներէն , եթէ ոչ անոնց հակա-
ռակը :

Բուն քաղաքակրթութիւնը
զգացումներու ազնուացումով ու
մտքերու զարգացումով կարելի

է ձեռք բերել , երբ անքաղաք-
ակրթութեան անուանուող հին դարե-
րու վրայ յետադարձ անհարկ մը
ձգենք կամ վայրենաբարոյ ցե-
ղերու կենցաղը պրպտենք , հոն
մեր յիշողութեան եւ ազգերուն
պիտի պարզութիւն մարդկութիւնը
իր նախնական վայրենի վարքե-
րուն մէջ . նախանձ , վրէժխնդ-
րութիւն , ատելութիւն , յափշտա-
կութիւն եւ գիշատում եղած է
անոր կեանքին նպատակը , վեր-
ջապէս այն անասնական միտու-
մները որ կան ի բնէ մարդ-
կեղանիին մէջ : Այդ աշխատեաց
զգացումները եւ զազանային բը-
նաւորութիւնը դարեւոր ըն-
թացելին մէջ տակաւ առ տա-
կաւ սկսած են բարեշրջուիլ բու-
րոյթիս մեծ գէւքերու եւ կրօ-
նական կազմակերպութիւններու
ազգեցութեամբ , եւ հետզհետէ
քաղաքակրթութեան մարդկութեան
խորիւրդ կազմուած է . հոգեւոր
յաւերանակալութեան հաւատքին
վրայ զգացումներու ազնուացու-
մի պայմանները ձեռնած են , եւ
այդ պայմաններու դարեւոր
կիրառումը քաղաքակրթութեան
հիմը կազմած է : Հետեւեալ
որ անհատի եւ ժողովուրդի մէջ
որ զգացումի ազնուութիւն կը
պակսի հոն քաղաքակրթութիւն
չը կայ , եւ որչափ որ անհատ մը
քաղաքակրթութեան արտաքին
երեւոյթներով չպարտուած ըլլայ ,
իր ներքին զգացումներու անազ-
նուութիւնը զինք շուտով կը
մատեն :

Սակայն քաղաքակրթութեան
պայմանը կատարեալ ըլլալու հա-
մար զգացումի ազնուութեան
պէտք է միանայ մտքի զարգա-
ցում . առանց այս երկրորդին
միայն առաջինը կէս քաղաքա-
կրթ կընէ մարդը . նոյնպէս , առ-
անց առաջինին , միայն երկ-
րորդը քաղաքակրթութեան չը-
պարին տակ , կատարեալ ճիւղ
մը կընէ մարդը :

Այդ կարգի ճիւղներ շատ ու
շատ են քաղաքակրթութեան քաղա-
քակրթութեան ամենամեծ կեղ-
րոններու մէջ , թագապսակ գը-
լութիւններ սկսեալ , մինչեւ լեզու-

լիկէն զառարկագիտական պատկա-
նողներէ մաս մը , եւ աշխարհի
մեծագոյն շարիւղները ներկայ
ժամանակներու մէջ այս վերջին-
ներու . այսինքն զգացման
ազնուութիւնը մտքի զարգա-
ցումին չը միացնողներու թե-
րադրութեամբ եւ առաջնորդ-
ութեամբ կը գործունին , եւ
գեռ պիտի գործունին այնչափ
երկար ատեն , որչափ որ երկրի
մը ժողովուրդին ստուար մեծա-
մասնութիւնը զուրկ է զգացումի
ազնուութենէ ու մտքի զարգա-
ցումէ , եւ որչափ որ այդ ժողո-
վուրդը կարող չէ ըմբռնելու
զինք ու աշխարհը իրենց հոգե-
կան փիճակը , անոնց զգացման
յուրի եւ լաւ կողմերը , ու ոչխա-
րային համակերպութեամբ անձ-
նատուր կ'ըլլայ անոնց թեւա-
զրանքներուն :

Թուրք ամբարը , ուսու մուծի-
կը այսօր այդ վիճակին մէջ են .
մենք ալ ընդունում ենք չենք
այդ արդարեւորի կացութենէն :

ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ

ՄԱԿԵՐԱԿԱՆ

Վերանայան կարեւոր թերթի մը
խմբագիրը տեսակցութիւն մը ունե-
նայով ըրիկ մակեղանայի պոլիար
բարձր պաշտօնակար մը հետ , հետեւեալ
տեղեկութիւնները ու կարծիքները
քաղած է :

Մակեղանային կը հաւատայ թէ ,
զէթ մաս օրերու մէջ , անկարելի է
ընդհանուր յեղափոխութիւն յարուցա-
նել Մակեղանային մէջ . կը յաւելու
սակայն թէ մասնաւոր ապստամբու-
թիւններ կրնան պատահիլ : Միեւնոյն
ատեն հարստահարութիւններու եւ կե-
ղեքումներու շարունակութեան լու-
րերն որոնց ենթակայ է երկրին ժո-
ղովուրդը , կը պարզեն գործերուն աը-
խուր վիճակը եւ անոյ բոլորքումը :
Մակեղանային կըսէ թէ բուռն
ժամանակ չունենանք ընդհանուր շար-
ժում մը կողմակերպելու եւ պէտք
եղածին պէս գէնք ու ռազմամիջոց
հալածելու :

Այն գաւառները ուր թշուառութիւ-
նը ժողովուրդը յուսահատութեան մը-
ղած է , հոն ապստամբութեան գաղա-
փարը բարոյական ու զօրաւոր հիմ-
քու վրայ հաստատուած է : Ուժանակի

զէպքեր կրնան անպաշտ ըլլալ . բայց
սխալ է կարծել թէ ատենք « ներքին
կազմակերպութեան » կամ ատոր Սո-
փիայի պետերուն , Մ. Մ. Մաթովի ու
Թաթարչէվի մասնակցութեամբ կ'ըլ-
լան : Այդ զէպքերը անկախ անաքե-
կիչներու զորքեր են որոնք « ինքնա-
կերպութեան » հակադրութենէն խուսա-
ված եւ յարաբերութիւն հաստատած
են , կ'ըսուի , Հայ պետերու հետ : (•)

Հունձքէն յետոյ , որ այս տարի մաս-
նաւորապէս լաւ է , պիտի զարգին ան-
տարակոյս Թիւրքիան անհանգիստ ը-
նելու , զայն ստիպելու բաւական
նաչափ պահակ զօրք գէնք տակ պա-
հել , եւ անոր գրամական զոհողութիւն-
ներ ընել տալու : Արդէն աչքի կը
զարնէ խումբերու գործունէութեան
անուամբ մը . կը տեսնուի որ անոնք
ժողովուրդը կը պատրաստեն եւ ապա-
գայ ապստամբութեան մը համար
զէնք կը ցրուեն . սակայն անոնք
շատ կ'զգուշանան թուրք զօրքերու
հետ ամէն ընդհարումէ : Թուրքիոյ եւ
Պուլկարիոյ միջեւ յարաբերութիւն-
ները եթէ աւելի ոտը կերպարանք
մը անեն , կ'ամ կ'էջ յարաբերու-
թեանց խզում մը առաջ գայ , անմի-
ջապէս ընդհանուր ապստամբութիւն
պիտի ծագի Մակեղանային մէջ : Բոլոր
քանակներու ոտքի պիտի ելլէ իբր
մէկ անձ . բայց որչափ ատեն որ թուր-
ք- պուլկարի համաձայնութիւնը գոր-
ծադրութեան կը դրուի եւ Պուլկար-
իան այդ դրութեան մէջ կը մնայ , որ
ամէն յոյս չնդգռնայ զոնէ բարոյա-
կան աղակցութիւն մը ընելու Մակե-
ղանայիններուն , վստահ կարելի է ըլ-
լալ թէ ոչ մէկ միացեալ շարժում
տեղի չունենար . եթէ տեղ տեղ թուր-
քերը անտանելի վայրագութիւններ
գործելով պայթումի մը պատճառ չը
դառնան :

Գէթ առ այժմ Մակեղանային վարչ
տարը ընդհանուր շարժում մը առաջ
բերելու մտադրութիւն չունի :

Յայն թերթի մը խմբագիրը տեսակ-
ցութիւն մը ունենալով Մակեղանային
ոտակալութեան սպանիւնէն միոյն ,
հետ սա տեղեկութիւնները հաղորդած
է , որ կը կարծենք թէ աւելի յոյսի մը
խելապատակն եղած է :

« Մուրցաթէկի » մեջ կայացած բա-
րենորդման յատակագիծը չը դուր-
ծադրուելու համար գծուեցաւ : Այս
ճշմարտութիւնը իրողութիւններով կը
հաստատուի : Երբ հանդարտութիւնը
տիրել կը սկսէր Մակեղանային մէջ ,
Ռուսները շարժման զրկեցին Պուլ-
կարները եւ Աւստրիացիք Հիւսիսի Ալ-
պանայները . այսպէս նպատակաւոր-
ով յեղափոխականներու գործը որ
համալուրժեան կ'առաջնորդէ :

« Եթէ լըջօրէն բարենորոգումներու գործադրութիւնը կուգուէր, այդ առանց գծաւարտութեան կարելի էր ձեռք բերել :

« Յոյնները եւ թուրքները բաղձացող են գործերու այն տեսակ վիճակ մը ստանալուն որ իրենց անդորրութիւնը ապահովուի եւ Յոյնները ու թուրքները Մակեդոնիոյ մէջ մեծամասնութիւն կը կազմեն : Հոն բարենորոգումներու հակառակորդները միմայն Պուլկարներուն եւ Սուլթանի պաշտօնական եւ կէսպաշտօնական դուրձակներուն մէջ կը գտնուին : Աստիճիկ բարեփոխումները անհրաժեշտ են անհրաժեշտ կը ըլլան որ տարախոսակցութիւնները յաջողութիւնը բարենորոգումներու որոնք արդէն Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ նուազ անկեղծ ընթացքով խիստ վաճառուած են :

« Այս բոլորի նպատակը ինչ է, պիտի հարցնէք ինձ, ըսաւ. սպան : Այդ բաւական պարզ է : Ռուսիան Պուլկարի միջոցաւ, կուզէ սլաւացնել Մակեդոնիան : Աւստրիան ինքզինք հաճոյալից ցոյց տալով սլաւ ժողովուրդին, կը յուսայ իր տիրապետութիւնը տարածել մինչեւ Սէլանիկ : Ահա այս պատճառաւ Մուրցսթէկի որոշումը երկու ստորագրողները շահ ունին բարենորոգումներու չը գործադրուելուն մէջ : Եւ գործերու այս ընթացքին մէջ, եթէ ոչ ստոյգ, դէժ հաւանական կը թուի մէկ լուծում մը. աւստրիացի զօրավարի մը հրամանին տակ նոր Պոսնայի մը ստեղծումը :

« Օտար սպաններու մէջ այն կարծիքը գոյացած է թէ Մակեդոնիոյ մէջ բոլոր կատարուածները ուրիշ բան չեն այլ միայն կատակերգութիւն մը որ կը խաղացուի ի վնաս ընդ ժողովուրդին : Այդ տեսակետով Ռաւաքները հաստատուած են Մանսթըր, Ֆրանսացիք Սէրէզ, Անգլիացիք՝ Չրամա եւ սպասողական դերքի վրայ կը մնան միջակայք չերեւալու համար :

Բարենորոգումներու թշնամիները են, եզրակացուց սպան, Ռուսները եւ Աւստրիացիները իրենց Պուլկար եւ Ալպանացի գործիքներովը, եւ ոչ թուրքները կամ թուրք բանակը որ

կուզէ կամ պատերազմ՝ որ պիտի կործանէ Պուլկարները կամ սրաքիւ խօն փոփոխումը պահպանելով թուրքիոյ ամբողջութիւնը » :

ԹԱՆՆ այս երկու տեսակցութիւնները արտառայելէ յետո՛ւ կաւեղցնէ : « Բեր Հոռոմէն ստացած լուրերուն վրայ հերքած էինք այն տարածաշուկութիւնը որուն համեմատ Մակեդոնիոյ ոստիկանութեան գլխաւոր հրամանատարը զօրավար Տէճօրճիս՝ որ այժմ Հոռոմ կը գտնուի, քաջուած ըլլայ իր պաշտօնէն, ձուակցք : Եւ յայտնի կը պնդէ այս լուրին վրայ : Ահաւասիկ հետագիւրը իր Պոլսոյ թղթակցին :

« Զօրավար Տէճօրճիս իր հրաժարումովը առաջ կուզէ որովհետեւ աջակից պիտուի ինքնին, ըստ Ռուսիոյ պնդումին, բացարձակապէս կը պահանջեն, յաւելումը օտար սպաններու թիւոյն. ա՛յդ յաւելման դէմ է դորաւ : »

« Իտալական գիւտագիտութիւնը «կուզէր գործադրել այս տագնապէն «որմէ ինչպէս կը թուի, ոչ մէկ օգտակար արդիւնք չը կրնար արտադրուիլ :

ՄԱՇՈՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Մաշտոց վարդապետ, որ անցորդ այցելուի մը հանդամանքով քաղաքս կը գտնուի տառնեւէնից օրերէ ի վեր, օրուան այժմութիւնն է վառնաի հայերու համար ու իր քարոզութիւնը ամբողջին խօսակցութեան առարկայ դարձած :

Նիշար, միջնասակ, սեւ կարծ ու կլոր մօրտուով, համակրելի երիտասարդ դէմք մ'է Մալմաստի նորընտիր հովիւը, որուն գուարթներէս երեւոյթի Արմաշեան դադափայտական վարդապետի մը հեռա՛կարը հարթնցնէ դիտողին քով :

Թիւրքմացութեան մը բերմունքով՝ նախորդ անգամուան քորովին վերջարանը միայն կրցի լսել, անոր տնտրողութեան մասին յստակ դադափար մը կազմած ըլլալու համար եւ այդ պակասը ուղիղ լրացնել այս ան-

գամ. Մաշտոց վարդապետ հրամայեալ քաջազովը՝ որուն առթիւ, անցեալ կիրակի, եկեղեցին լիփեցուն էր հաւատացեալներով, շատերը միայն կուսակցական ճգնմ հայտնութե թելադրուած ունէր լսածնին իր պատգամ՝ այո՛ւն այո եւ ոչն ոչ՝ ընդունելու միամիտ պատրաստակամութեամբ, ուրիշներ՝ իրենց լսածնին չի հասկնալ ուղիւ, խեղաթիւրելու դաշտու յետամտածութեանով նախապաշարուած : Տգիտութեան, սպեղնութեան երեւոյթներ են ասոնք, զորոնք մանրացոյցով կ'ա խոչնդացոյցով ընդունելու համար անպատճառ նրբա-հայեաց հոգեբան մը ըլլալու պէտք չի կ'ս : Որչա՛փ ազնիւ մարդիկ են անոնք որ մինչեւ իսկ ընդգիծական մը գեղեցիկ յատկութիւններ իրար վանելու չեն վարանիր, անեղծօրէն աղէկին աղէկ՝ իսկ գէշին գէշ կրնն իրենց ուղ գոյններով :

Իր քարոզին կէտ նպատակին անցնելէ առաջ Հայր Սուրբ երկու ծանուցումներ ունէր :

Ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրիկը՝ եկեղեցապատկան կալուածներու մասին եղած պետական աներաւ անօրէնութիւնները չնդունելու հարկին միջ գտնուելով Մայր Աթոռը, ինչպէս ամեն հայ կրնայ մակարեքել, հանուր հարկին հետ ինքնական օրհնութիւններուն կը կարօտի, եւ թէ այդ պէտքին գոհացում տալու նպատակաւ՝ հիմա հանգանակութիւններու ձեռնարկուած է, որ պիտի շարունակուի «Վառաճորդի Լուծայ» անունիս տակ : Այս դրութիւնը դարեւ ի վեր ստեղծուած է նաեւ հոռոմէական եկեղեցիին համար, որ կը կոչուի Ս. Պետրոսի Լուծայ :

Երկրորդ ծանուցումը այն էր որ վառնաի հայերը պէտք է նախաձեռնարկէր ըլլան իրենց Ազգ. վարժարանին յառաջդիմութեանը, եւ թէ հայ ծնողքները՝ փոխան իրենց զաւկները օտար վարժարաններ գրելու չուկրնեն որ դառնք աղգային վարժարանի մը խնամքին յանձնեն, գէթ այս պէտքով մատաղ սերունդը կանուխն օտարախաղութեան փոխադէն փրկելու հա-

հար : « Լաւ է հիւանդ ոչխարս քան թէ օտարին առողջ գայլը, » ըսած է Սահակ Պարթեւ :

Յետոյ քարոզիչը անցաւ իր քնարանին : Ս. Գիրքէն եղիական գեղեցիկ օրինակներ մէջ բերելով՝ խօսեցաւ վերածնութեան վրայ. թէ անհատական եւ թէ ազգային տեսակետով : Անպատմաւ փոթորիկը մոռնել սկսաւ. երկինք կը գոռայ, երկիրը կը սարսի, բայց վերջապէս երկնային քոցակէզ շունթերը կը լսեն, երկիրը կը հանդարտի, խաղաղութիւնը կը վերահաստատուի ամեն կողմ եւ, ո՛վ հրաշալիք հրաշալիաց. Յեղիան գիտնալու մէջէն կերեւայ խեղճ եղիան ու զինքը կոգեւորէ : Եւ այդպէս ալ հայր պէտք է որ փոթորիկներու հանգիստ մինչեւ որ հասնի խաղաղութեան հանգրուանը ու վերածնութեան պայծառ նշոյլ ծիածանը պարզուի իրեն համար :

Խօսեցաւ մարդկութեան երջանկութիւնը յաւերժացնող երբորդութիւններուն վրայ, ինչպէս Յոյս, Հաւատք եւ Սէր. Գեղեցիկը, Բարին ու Ճշմարտը. Կամքը, Ծարժուքը եւ Կոբը եւեւ յայտնաւ ալ հայր պէտքէ յուսայ, հաւատայ ու սիրէ. սիրէ բարին, գեղեցիկը ու ճշմարտը. պէտք է որ արթնայ, շարժի ու կրտսի, մինչեւ որ հասնի իր երազած իտալին ու ազատ վերածնութեան դրօշը ծածանի :

Իր վերջաբան՝ քարոզիչ Հայր Սուրբը յորդորեց իր ուկնդիրները որ պարտաճանաչ ըլլան մարտիրոս Հայրենիքին հանդէպ. ու իրենց բարոյական թէ ներթափան աշակցութիւնը չի զլանան Ս. Գրտին յաղթանակին համար, քողարկեալ խօսքերով հասկցնել ուղեղով թէ՛ Արտասահմանի հայերը կրնան իրենց անհատականութիւնը պահելով հանգրձմ (կուսակցական համոզումները բնիկ կուզէ անշուշտ) համարալի գործակցութիւն մ'ունենալ Մարտ-Հայրենիքի հողին վրայ, կոիւն գաշաղ :

Կերեւի թէ Մաշտոց վարդապետ փափուկ դրութեան մը մէջ կը գտնուի. չի կրցաւ եւ կամ չուզեց ըսել ինչ որ կը մտածէր՝ պարզօրէն, յստակ-

ՆԵՐՍԷՍ ՍԵՏԱՐԱԿԵՏԻ

(Արտատպուած ԲԱԶՄԱՎԷՊ հանդէսէ)

Երմոլովը դիմեց ինձ եւ առաջարկեց Գրիգոր եպիսկոպոսին Գանձակից փոխադրել այլ եւ այլ տեղ յայտնելով, որ իւր ճանաչած եւ նշանակած ոստիկանապետի գանգատները չէ կարող հիմնաւոր չհամարել : Ես պաշտպանեցի Էպիսկոպոսին եւ ասացի կուսակալին. « Այլեքայ Պետրովիչ, մի հաւատաք Օստրոլիովին, ես շատ լաւ եմ ճանաչում այդ եպիսկոպոսին, նա շատ հաւատարիմ գործունայ, բարեխիղճ եւ պիտանի հոգեւորական է. ինձ հաւատացէք. նա պատասխանեց ինձ « Եթէ երկնային բարի հրէշտակ էլ լինի նա, խնդրում եմ անշուշտ սեղափոխել նորա » : Ան՝ ճարացած գրեցի Գրիգոր եպիսկոպոսին թղթիւ իւր ջաջողական պաշտօնն եւ դալ թիֆլիս : Նորոթիֆլիս դալուց չէր անցել շատ միջոց, որ Գանձակի եւ ամբողջ գաւառի մահմետական ազգաբնակչութիւնը տեղեկանելով Ամիրբեյի սարգարի զօրքով յարձակմանը ապստամբում են Ռուսաց տէրութիւնից. նախ Գանձակի Օստրոլիով ոստիկանապետին են սպանում եւ յետոյ բանտի դա-

նեքի կոտորատում ու բոլոր բանտարկուածներին արձակում : Թէ քաղաքի եւ թէ բոլոր գաւառի մահմետականները զինուորած էին : Թիֆլիսի ճաւապարհի վրայ զինուորուած պարսիկ պահապաններ էին կարգել, որ երթեւեկին արգելուի : Այս միջոցին էր, որ Երմոլովը դիմեց ինձ եւ ինքեց յոսալի մարդ գտնել իւր առանձին դադանի գրութիւնը անվտանգ հասցնելու Շաքրօթի գաշտում կնիսդ Մատթովին : Ես առաջարկեցի Գրիգոր եպիսկոպոսին, որ այդ գրութիւնը անկաբուստ տեղ հասցնի. նա յանձն տուաւ մեծ յօժաբութիւնով : Ես պատուիրեցի նորան շատ լուխայն պատրաստուել ճանապարհորդութեան եւ առաւօտեան շատ կանուխ ներկայանալ ինձ առաջնորդապետութե : Նա եկաւ ինձ մօտ. նորան ներկայացրի Գրիգոր եպիսկոպոսին աշխարհական հագուստով. մէջքին Պարսկական կեռ թուրը կապած ատրճանակներ գօտկում իրած, ձեռնի մզալի, դիւին պարսկական բեղ (որտե՛ւր) փափախ, ձին էլ գրանն էր : Երբ երմոլովը տեսաւ քաջ զինուորուած եւ պատկառելի դէմքով մի մարդ, հարցրեց ինձանից, թէ սա ո՞վ է եւ ո՞րտեղից է : Պատասխանեցի թէ սա Գանձակի յաջորդ Գրիգոր, եպիսկոպոսն է, որին դուք հաւատալով Օստրոլիով ոստիկանապետին, ինձ հարկադրեցիք տեղափոխել : Խօսքս չվերջացրած՝ Երմոլովը գրկեց եպիսկոպոսին համբուրեց եւ ներումն ինքզինով յանձ-

նեց իւր գաղանի գրութիւնը, կրկին եւ կրկին խնդրելով՝ զգոյշ լինել, որ թուրքը չընկնի թշնամեաց ձեռքը. բերանացի պատուէրներ էլ տուեց Գրիգոր եպիսկոպոսին, որ հաղորդի իշխան Մատթովին եւ պատասխան ըրի ինքնանից : Գանձակի ճանապարհի պահապան թուրքերը քաղաքացիներ լինելով՝ ճանաչում են եպիսկոպոսին եւ գիտէին որ Օստրոլիովի շարափառութեամբ Երմոլովը տեղափոխել էր տուել նորան : Տեսնելով նորան աշխարհական հագուստով՝ կարծում են, թէ նա էլ ապստամբել է Ռուսներից եւ փախել է թիֆլիզից. սկսում են ձայն տալ, « Հօ Գրիգոր մահրասա », [թուրքերը չեն կարողանում Գրիգոր արտասանել Դիմիգոր են կոչում] : Նա կանգ է տանում : « Ալլահ սալաւալը » (Աստուած պահի) նախա գիտարարան (ո՛ւր ես գտնում) » : « Դեռանջայ դիգիրում (Գանձակ եմ գտնում) » ասում է եւ սկսում սուտն հայհոյել Ռուսներին (ուրուսուն արմատը, բաբալը եւ այլն) : Ձեւացնելով, թէ շատ վշտացած է Ռուսներից :

Նորանք հաւատում են նորան եւ թոյլ են տալիս շարունակել իւր ճանապարհը, աւետելով եպիսկոպոսին Օստրոլիովի պալատութիւնը : Եւ բաւական տեղ հեռանաւ է, փոխում է ճանապարհը, մտրակում է ձին եւ սրբթաց գնացքով հասանում է Մատթովի բանտին ու յանձնում է իշխանին կուսակալի գրութիւնը եւ բերանացի պատուէրները : Մատթովից բերանացի պատասխաններն

օրէն , առանց սկիզբի եւ առանց
աշխատանքի թիւներու : Ահա թէ ին-
չո՞ւ իր վերջապահին իմաստը մեծ
միայն չափերու համար , եւ թէ միայն
առց վարդապետ մեծ սխալ մը կը
գործէ՝ երբ կուզէ որ արտասահմանի
հայերը պատկառած միայն դուրսը
եւ համերային ընթանան ներսը .
Հայրենիքի հողին վրայ :
Գծուծ ետ թիւներէն անցին ինչ
պատճառ կայ որ համերային գործակ
ցութիւն մը չ'ունենանք թէ՛ ներսը
եւ թէ դուրսը , եւ ինչո՞ւ համար չս-
պասել որ եկեղեցական մը միայն
թիւն քարոզէ ամենուին համար եւ
ամեն տեղ , թէ ներսը եւ թէ դուրսը ,
այն Միութիւնը ըսել կուզեն որ այս
ճգնաժամի օրերուն մէջ ամբողջ հա-
յութիւնն նշանակէ որ պէտք է որ բո-
լոյ , եւ բոլորն իրար կարծէ որ միշտ
խօսուի ու դուրս անկողն եւ ան
կողմնակալ հայրենասէրներու կողմէ :
Միայն այս վաղապէս իբր բնութե-
ւ ց՝ Յովնան Սակեբեան մ'ըլլայէ շատ
հեռի է , իր խաղը եւ իր շարժումնե-
րը քաջապատ քարոզչի մը պատկա-
ռելի ազդեցութիւնը չունին , տար-
աւորութիւններ եւ կրկնութիւններ .
բայց դեռ երկուստեք է ինք , եւ շատ
բան կը խոստանայ , եթէ միայն բը-
նութիւնը իրեն զընցած ճշմարտ
բաները զօրութեամբ ուրիշ կերպով
չի կրնար ձեռք բերել՝ կրկնութեան
արուեստին մէջ կատարեալ ըլլալու
համար :

Ո . Օ .

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԸ

Սօփիայէ թիւն ի կը գրեն .
« Ա . Ս . Բարձրութեան Ֆերմանան
իշխանի գահակալութեան ԱՂԻՔ . առ-
բեւարձին առթիւ տեղի ունեցած զօ-
րահանգէսին՝ մասնաւորապէս օտար
զինուորական կցորդներու ուշադրու-
թեան առարկայ եղաւ . առ պարագան
թէ բանակը մեծ յառաջդիմութիւնը
ըրած է պատերազմական նախարար
զօրավար Սալուստի ջանքերուն շնորհիւ

վերջին տարւոյ պատերազմի շնորհիւ
բէն ի վեր : Հրետանին սքանչելի է ,
հարակալ արագահարուած թնդանօթ-
ներու անբաւականութեանը , հետե-
ւակողորքը լու է , քայլերու իր քա-
ջածանօթ յատկութիւններով , հեծե-
լազօրը , միայն , եթէ ոչ որակով ,
մի քիչ թիւր է : « Վերջապէս
զօրահանգէսը սա տպաւորութիւնը
բաւ . թէ Պուլկարական բանակը ըս-
թանալով իր տեղումն , առար տարի
է ի վեր , ժամանակի կորուստը վերա-
տին ձեռք բերած է եւ պատրաստ է
թուրքիայ գրեթէ անհաղթ , թերեւ
իսկ անկէ տոա՛յ անցնելու , իր ա-
րագ զօրահանգէսները շնորհիւ , բնա
կանապէս պարմաւոր որ թիւրքիան
չբարենապէ մակեղանիոյ մէջ 20000 է
աւելի զինուոր զէնքի տակ պահել : »

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ողորդեալ Տիրաւ փառաւոր տնկար
ցաւորութիւն մահէն անհրաժեշտ յիտոյ՝
Եփրատահայերը շանթահարող կորուստ
մը եւս կուենան յ' նձին վրեժ . Ձա-
րէն Պէ . Սըլազըն , որ իր 46 տա-
րեկան հասակին մէջ՝ հակառակ իր
ֆիզիքական քաջաւորչը երեւոյթին՝
յանկարծամահ եղած է իր քնակարա-
նին մէջ , Աղեքսանդրիոս ի սուգ հա-
մակելով տեղւոյն ազգայինները եւ
այն բազմութիւն օտարազգիները սրտնց-
մէ հաւատարմապէս սիրուած էր իր
« Կալանիթ օմ » կենցաղագրութիւնովը
ուղղամտութեամբն ու առատաձեռնու-
թեամբով :

Սըլազըն , ինչպէս զինքը կանուա-
նէին իր բարեկամները մտերմական
մէկ կ'ընթացէր , բնիկ Լիւթիցի էր :
Ուրիշ տեղեր զանազան կարեւոր պաշ-
տօններ վարելէ վերջ՝ երկար տարի-
ներէ ի վեր Եփրատի հասնատուած
էր , Լամպեր Ռալի հաշականուն
վաճառատան հանքածուխի մասնաձեւ
զին Ընդհանուր անօրէնի տնտեսով ,
Սըլազըն Պէ . Սըլազանդրիոսի
Թաղ . Սուրհուրդին անդամ էր ու՝

միեւնոյն տուն՝ Ատենայեան անդամ
Աղքատական Ընկերութեան , որ իր
բարեգաւած վիճակը մասնաւորապէս
կը պարտի հայ գոյցեալին ժրջան
աշխատութեանը :

Խեղճ Սըլազըն , որուն անունը
երկար պիտի յիշուի , երկար տուն
աղքատները ու առաւապողները պիտի
ողբն իր կորուստը , ու երկար տուն
ազգային բարեփոխական շրջանակնե-
րու մէջ խորապէս պիտի զգացուի մեծ
պարտաւոր զոր Աղեքսանդրիոսի հայու-
թիւնը կուենայ ողբացեալ Պէ . յին
յանկարծամահ մահովը :

ՍՊ . Ատենայեան թաղի յաջորդ
տնկարներու Սըլազընի մահը թողած
այդ խոշոր պարտաւոր . . . (Ս)

ԵՐՈՒՄԱՆԻՍ քննիչ գաղտնի Տ.
Կ . Խաչատրեան Պատրիարքին
հեռագրած է սպասէ :

« Հաշակապահները գոհու-
նակութեամբ պատրաստականու-
թիւն յայտնեցին Պոլիս երթա-
լու սակայն հաշիւ տալ չուզող-
ները չեն համակերպիւր վարչա-
կան կարգադրութեան եւ Պոլիս
երթալ չեն ուզեր : »

Տ . Յարութիւն պատրիարքն ալ
Պոլսոյ Խառն Ժողովոյ կարգա-
դրութեաններէն գոհ մնալով ,
յանձնարարած է երեւոյթի տե-
սուչին որ Պոլիս երթալ :

— Բաղէշի առաջնորդին 50
ուկի զրկուած է Պատրիարքա-
րանի նպաստից Մտուկէն , հըր-
դեհէն արկածեալներուն բաշխը-
ուելու համար :

— Կը լսենք թէ Աղեքսանդ-
րիոյ Ալքս . Ընկերութիւնը վեր-
ջերս վիճակահանութեան թուղ-
թեր հրապարակ հանած է ինչ-
պէս ուրիշ աղբեր կընեն եղեր
Փահիրէի մէջ , Վիճակահանու-
թիւնը շաբաթը անդալ մը տե-
ղի պիտի ունենայ : Կը հաւատա-
ուի թէ այդ միջոցաւ ընկերու-

թիւնը ամսական 40 ուկի հա-
սոյթ մը բացէն ապահոված
պիտի ըլլայ :

— Տէյի Նիզդի թղթակցին
Վանէն տուած հեռագրին նայե-
լով թրքական աղբերներէ վան
լուր հասած է թէ միայն եւ
Ստանպոլ գաւառներուն մէջ արա-
կան սեւէն 9000 Հայեր սպան-
նուած են :

— Տ . Մաշտոց Վ . Քաղաքէս
մեկնեցաւ երկուշաբթի օր Օտե-
սա գաղտնի ռուսական շոգենաւով :

ԱԶԳ

Վատնայի Ազգ . երկուս վարժարան-
ներու համար հարկատու են ուսու-
ցիչ , ուսուցչուհի եւ մանկավար-
ժուհի մը փափաքողք կարող են դի-
մել հոգաբարձութեանս , կցելով իրենց
առաջարկագրի վկայական եւ այլ պաշ-
տօնագրեր . ինչպէս նաեւ յայտնել
իրենց պայմաններն :

Ի Դիմաց Ազգ . երկ . վար-
ժարանի հոգաբարձութեան

Ատենայեան

Փ . Հալաճեան

ԱԶԳ

Տօքթ . Թորոսեան կընդունի
ամեն տեսակ հիւանդներ տուածուն
Ժամը 10 էն մինչեւ 12 . եւ երե-
կոյան , 3 էն մինչեւ 5

Փողոց Խարչովա

Թիւ 573

Բ . Ուշատըքին կանակըձուճաւոր
Սթոնանին տունը

ստանալով վերադառնում է Թիֆլիս : Ես Գրիգոր
հետո առած գնացի Երմոլովին . Մատթովի զրա-
ւոր պատասխանը յայձեռնիք եւ բերանացի առած-
ները հաղորդեց : Այդ միջոցում ես էլ շատ զգու-
շութեամբ Երմոլովի յանձնարարութիւնը կատարե-
ցի : Թիֆլիսի բոլոր հայ արհեստագործների (համ-
քարների) զլիակորներին , նոյնպէս ժողովրդի ԳԻ-
խաւորներին առաջնորդարան հրաւիրեցի եւ տոնա-
ձին յորդորեցի , որ այդ ճգնաժամին ապացուցա-
նեն զօրծով , թէ Կովկասեանի բոլոր Հայերը
անձնաւորէր եւ հաւատարմ չպատահներ են Ռու-
սաց օրոտտախաւ կայսրին . եւ դուրս համար էլ
պիտի զինուորուած հսկին քաղաքի պահպանութեան
մինչեւ Ռուսաստանից օգնական զօրքը հասնի :
Նոյնպէս վիճակի յայտնող վարդապետներին եւ բա-
րեկարգիչ քահանաներին առանձին յորդարական
հրամաններ ուղարկեցի , որ նորանք էլ իրանց ժո-
ղովրդին յորդորեն , որպէսզի զինուած պահպանեն
իրանց տեղերը : Բոլորն էլ խնդամիտ ընդունեցին
իմ հրաւերը եւ զինուորակցին Թիֆլիսեցիք՝ քաղա-
քը պահպանելու համար եւ գաւառացիներն՝ իրանց
տեղերում թշնամիներն զմարդիւրու համար , մինչ-
եւ որ Ռուսաստանից օգնական զօրքը հասաւ ,
որոնց հետ եւ նոր նշանակուած Կովկասի կուսա-
կալ եւ զօրքի գլխաւոր հրամանատար Պասկեւիչ
գեներալը , Երմոլովին փոխարինողը : Կայսր Նի-
կոլայ Պաւլովիչը յանձնած է ինուձ Պասկեւիչին
Երմոլովի կառավարութեան մասին , ինձանից տեղա-

կալ . Պասկեւիչի հարցերին եւ պատասխանեցի , թէ
քանի Երմոլով ինքը իր խելքովն էր կառավարում
զօրքերը շատ լաւ էին ընթանում . իսկ երբ թոյլ
տուեց իրան ուրիշներին լսել , էլ առաջին խոհա-
կան կառավարութիւնը չչարունակեց : Պասկեւիչը
յայտնեց ինձ , թէ կայսր տեղեակ չի եղել ձեռ
բաղմամբս փորձառութեան , խոհեմութեան եւ
դէպի Ռուսաց գահը ունեցած հաւատարմութեան ,
եւ գիտնալով թէ որպիսի ժողովրդականութիւն
ունէր Կովկասում՝ հրամայել է ինձ թէ երկրի
կառավարութեան եւ թէ Պարսից դէմ՝ ունենալիք
պատերազմի դարձերում միշտ ձեռ հետ խորհրդակ-
ցել : Իրեւն մի անձի . որ փող աղպէն ապացուցա-
նել է իւր անձնանուիրութիւնը մեր աւերութեանն ,
եւ որ քաջ տեղեակ է երկրի հանգամանքներին
բնակիչների բնաւորութիւններին եւ Պարսից զին-
ւորական ուժին եւ այլն : Սկզբում նա ինձ հետ
շատ սերտ բարեկամութիւն ունէր : Երբ 1827 թը-
ւին Ռուս Պարսկական պատերազմը բացուեց , նա
ինձ հրաւիրեց միասին լինել զօրքի հետ . որով-
հետեւ ինքն անձանօթ էր երկրին , մարդկանց բնա-
ւորութիւններին եւ թշնամու ոյժերին , մասնա-
ւոր գիտէր , թէ ես համակրութիւն եմ վայե-
լում Երեւանի նահանգի թէ հայ թէ թուրք ազգա-
բնակութեան մէջ :

Սկզբում Պասկեւիչը զօրքի հետ զնաց Շամքոնի
գաղտնի Պարսից այն բանակի դէմ , որ բաղկացած

էր 60,000 մարդուց եւ որի գլխաւոր հրամանա-
տարն էր չահի քանին Աւրիքան սարգարդ : Այդ
բանակի ղէմն էր զօրծով Ռուսաց շատ փոքրա-
թիւ զօրադուէր իշխան Մատթովի հրամանա-
տարութեամբ : Երբ Պասկեւիչը տեսաւ Պար-
սից զօրքի մեծ բազմութիւնը , չէր կամենում
պատերազմել համեմատաբար շատ փոքրաթիւ Ռուս
զօրքով . նա կամենում էր յետ նահանջել , բայց
իշխան Մատթովը հակառակեց նորան , ասելով
« Դուք տեսնելով Պարսից խաժամուժ զօրքի բազ-
մութիւնը վախենում էք . բայց նորանք ազ-
աւանդի երամի նման են . եթէ մի քաջ ձեռք
լինիք բոլորը կը ցուեն , իսկ եթէ մեկը յետ
դառնաւ , նորանք բազէի նման մեկ կը հետե-
ւեն եւ կը հալածեն . բաւական է միայն երես
շուռ տալ . սպանեցէ մինչեւ որ նորանք կարտե-
չի սահմանին մօտենան : Պարսիկները տեսնելով
Ռուսաց զօրքի սակաւութիւնը՝ պատրաստուել էին
բոլորին ողջ-ողջ բռնել եւ կապտել :

Նորանց կողմից իսկոյն հնչեց պատերազմական
փողն եւ յարձակուեցին Ռուսները վերայ , իսկ
վերջինները թողնում էին , որ թշնամին մօտե-
նայ իրանց գաղտնի մարտիկներին , թնդանօթները
զրուած պատրաստ էին :

(Շարունակելի)

Մեր յարգելի գործակալներէն կը խնդրուի որ գանձումը իրենց յանձնուած բաժնեգրները և մեր հաշույն ստացուած գիրքերու և թերթերու գրաքննարկ մեզ հասցընեն ընդհուպ :

Թ Ի Ի Ր Ք Ի

Մ. Ամերիկա վէ թիւրքիս պէյնինտէ սէպէպի միւնապաա օլան մէսէլէլէր Ամերիկայէն լէհինէ հալլ օլընաղըը էվրադը հալաւիստէ կէօրիւլտիւ իսէտէ Պապը Ալինին ճէվապնամէսի միւշէվլէշ քէլիմէլէլէրէ հալըլմըշ օլընըլընտան՝ Ամերիկա էլշիսի թալէպլէրինին պէրրահ քէլիմէլէրէ գապուլ իտիւլէսիներ իտտա իթմէքտէ օլուպ, պու խուսուստա էլան նոթալար միւպատէլէ օլընմագտա տըր: Պաղըլարը մէսէլէ թէքրար պիր աղըր հալ քէսպ իտէճէք տէյօրլար: Ֆագաթ ինկիլթէրա թէվալսիլթէլէ Ամերիկայա իքթիֆա վէրիւլէսինի Պապը Ալիյէ նասաւաթ իթմէքտէ տիր:

Պէլկրատտան Վէննայա պիւտիրիլիլի իւզրէ, սապըգ գապիթ կէրչիքովըն գօլանտաւը ալթընտա 40 քիլոտէն իպարէթ պիր սըրպ չէթաւը թիւրք սիւնօրընը կէսիլ: օրատա սըրպ քէօլէրինէ տաղըլուպ չէթալար թէշքիլ իտէճէքլէր իմիշ:

Իրէքտէ մահքէմէ վէ ժանտարմա թէշքիլթընըն ինքաւը սէպէպլէ Արնալուտար իրիթիլալ չըգարըր գօրգուսը իլէ Սքիւպ վալիսի ճաքիր բաշա վէ ժանտարմա րէյիսի Ղալիպ պէյ իրէկէ կիթմիշլէր տիր:

Տէպլէ սանճաղընտա Արնալուտարը գանտըրուպ, հայտուալըգտան էլ չէքտիւմէք իշիւն միւֆէթիլիշ Հիւմի բաշա պիր գօմիսինը մախուս հօլլաւմըշ տըր զիրա մէղքիւր սանճագտա Արնալուտարըն հայտուալըը սէպէպլէ իսլամ վէ խըրիթիան էհալի թէղիիգ օլընմագտա տըր:

Մաքէթոնիա ժանտարմա թէշքիլթընը իշիւն էհնէպի զապիթլէրին մըգտորընը արթըրմագ խուսուսընտա էլլիլէր վէ Պապը Ալի պէյնինտէ էլան միւնաղաւ տէվամ իթմէքտէ տիր: Աստորիա վէ Բուս էլլիլէրէ սօն պիր նոթա իլէ հէր հալտէ 6 զապիթ վէ 11 միւլաղըմ իսլալէ օլընմաւընը իտտաա իթմիշլէր տիր:

Մ Ո Ի Հ Ա Ր Է Պ Է

Տէյի Մէյիլին իշարը իւզրէ, ճաքօն ժէնէրալը Քուրօքի ժէնէրալ Քուրօրաթկինին Լիւսօ

Եանկտան Մուքտէնէ չէքիլէճէկի Եօլու քէմմէքտէ իմիշ: Քուրօրաթքին աճէլէ սուրէթտէ կէլէ չէքիլմէքտէ օլուպ, օրտուսընըն սօն գըւմընը աւըլ օրտուստան ճաքօնըլար քէսիլլէր:

Բէթէրսպուրկտան օգոստոս 8 թարիլիլէ իշար օլընտըլընա պինտէն, Բօրթ Արթուրտան ալընան մալիւմաթլարա կէօրէ, սօն իքի կիւնտէ գարտտան գալէ տէվամի սուրէթտէ թօրա թուլթուլմագտա տըր: Եարէլիլէրին քէսլէթի սէպէպի իլէ պիր չօգ էպնիլէլէր խաթահաւնէյէ թահլիլ օլընմըշ տըրլար: Մէճրուհլարըն թէսալիսի իշիւն էճաղար չօգ ըմըշ:

Չիֆուստան Բէյքըրա պիւտիրիլիլի իւզրէ, Ալթուն տաղընտան պիր միլ ուզագտա պուլընան 23 նօմէրօ իսթիքեմմը ճաքօնըլար գապլ իթմիշլէր:

Բօրթ Արթուրտան Չիֆուսա գաշանլարըն լէվալթի իւզրէ, օգոստոս 2 տէ ճաքօնըլար ումուի հիւճուժէնտօրնտա ալթըլաղըլը օլան պիր մահէլէ կիրմէլէրինտէ՝ նակէհան լաղըլար ըաթլտուպ, պինլէրճէ քէսան հալալա ալթըլըլար: Մէղքիւր հիւճուժտա ճաքօնըլարըն օն պին քիշի թէլէֆիլաթ վէրտիքլէրի միւրէվլի իմիշ: ճաքօնըլար մահէլի մէղքիւրտէ լաղըլ օլընըլընա չիւրհէ իտէրէք էօնտէն պիր սիւրիւ հալլանաթ սէվգ իթմիշլէր: Ֆագաթ հայվանլար կէպիթտէն սօնիա լաղըլ ըաթլալմըշ վէ էօնտէն կիթմիշ օլան հայլանաթ Բուսարա նաթագա օլուշ: վէ լաքին պուճիւմէ իլէ պէրապէր մէղքիւր հիւճուժէն ճաքօնըլար կէօյէրչին քէօրֆէղինի զապլ իթմիլէր:

Եաղմուրլար պաշլամըշ օլուպ, Մուքտէն վէ Լիւսօ-Եանկ չէհիլլէրին սօգալարը չամուրտան կէչիլմէղ օլուշլար: Ամիւրալ Գամիւրա քէնտի հիւքիւմէթիլէ վէրտիլի սօն րաւօրթլէ, րուս տօնանմաւընըն Վրատիլօստօք կիտէճէկի Եօլու գալամըշ օլընըլըն պիւտիրիլիլի: Պալատէ «Տէյիլ Մէյիլին իշարը խիլաֆընա օլարաղ, ալըն թարիլտէ Բէթէրսպուրկտան պէյան օլընտըլը իւզրէ, ճաքօնըլար ճէնուպտան Հայշէնիլէ գատար իլէրլէմիշլէր: չիմալի ճիհէթիլտէն իսէ օնլար Լիւսօ-Եանկտան 27 միլ շարգ ճիհէթիլտէ պուլընըլար ըմըշ: րուս գըլալուզարը իսէ ճաքօնըլարտան պիր միլ իրաղ տուրուպ հէր կիւն գուրչուն մուգապլէ իթմէքտէ իմիշլէր: էօյլէքի տաղիգա պէ տաղիգա չէտիտ մուհարէպէյէ պէլէնիլի իմիշ: Ալըն թարիլտէ Պէրլինտէն իշար օլընտըլը իւզրէ, մէնէրալ Քուրօքիին սաղ գօլու կէրի չէքիլմէքտէ իմիշ: էօյլէքի Մուք

տէնէ իլէրլէմէք րլանը թէպտիլ օլընմըշ զանն օլընըլար: Պիր կիւնտէ միլթէտիտ մէնպալարտան պու իւշ նէվ վէ Եէքտիլէրինէ մուպալան հալաւտիւթըն հանկըսր սահիշ օլտըլը պու կիւն մէճհուր Եարըն հոնկըսընըն տօղրու չըգաճաղընր տալի պիլէմէյիլ:

Նօվիք նամ րուս գրուաղէօրի իքի ճաքօն վաքօրլարընտան թաագիպ օլընարագ պալթըրըլմըշ տըր:

Ի Ո Ի Մ Ի Ա

Եէնի տօղան վէլիւհտըն մըկ րտուլթիւնը՝ օգոստոս 24 տէ Բէթէրհոլտա ինքա օլընաճագ տըր: Չար պիր իւքաղ իլէ պիր չօճուգ էվլաւը տօղմաւընը էհալիլէ իլանլէ՝ վէլիւհտըլը պիւրաւէրի կրան տիւք Միսալիլտէն ալընուպ Եէնի տօղան մախուսմընա իհտա օլընտըլընը պէյան իթմի:

Կրան տիւք Միսալիլին Եագընտա Գարաւաղ րէնէսէպէրինտէն պիր իլէ նիշանլանաճաղը Բէթէրսպուրկ կապէթալարը Եաղըլօրլար:

Ս Օ Ն Թ Է Լ Է Կ Ի Ր Ա Յ Ի Ի

Լօնտօն 9 օգոստոս. — Տէյի Քրօնիքլա իշար օլընտըլը իւզրէ, ալիլալ Ուստօմսքի Չիֆուսա Եէթիլիլ լէ րէվալթիլ իթմիշլէր իքի տօնանմա պէյնիտէ վուզու պուլան սօն միւսատէմէտէ Բէթիլիլալ 11 առէտ գուպարա տարպէսի գապուլ իթմի վէ Բ լլաւա 15 Եէրինտէն տէլինտի: 50 զապիթ վէ 250 թալլիլ Եարէլէնտի: Բօրթ Արթուրտա մէքալաթ վէ մուհիւմաթը հարպիլէ գալմամըշ: Եաղընըղ «Իյան էրմէք վէ բըրինճ վար ըմըշ:

«Բէյթըր»ըն Լիւսօ Եանկտան ալտըլը մալիւմաթա պինտէն, 4 գօլ ճաքօն աւքէրի Լիւսօ Եանկ Եիւքէլէրինէ իլէրլէմէքտէ իմիշլէր:

Բէթէրսպուրկ 9 օգոստոս. — (Բէսմի) Գալմագալ Լիւսաւնօլըն տիւնքի թարիլիլ թէլէկրաֆիլ իւզրէ, պիր ճաքօն վաքօրը 2 սաաթ միլթէմաթիլէն Քօրուքօլք չէհիլ (Մախարին առաւընտա) թօրա թուլթուշ վէ սօնրա զալպ օլուշ: Շէհրէ վէրիլէն խասարաթ էհէմիլթիլիլ օլուպ, քիմսէ Եարէլէնմէմիլ:

Չիֆու 9 օգոստոս. — Ալընան մալիւմաթ իւզրէ, չիմալ թաւաթընտան 30,000 ճաքօնըլ Բօրթ Արթուր ճիւլարընտաքի ճաքօն աւքէրինէ մուալէնէլթէ կէլիլիլէր:

Բէթէրսպուրկ 9 օգոստոս. —

Չիւն մէնպալարտան տուլուլտըլը իւզրէ, ճաքօնըլար տիւն Բօրթ Արթուրը թօրա թուլթուշլար սաաթ 6 տան պիրէ գատար: Բուս պալթէրիլարը ճաքօնըլարը կէրի չէքիլմէկէ մէճպուր իթմիշլէր: ճաքօնտօնանմաւըն տալի տէնիլին ալըլալարընա չէքիլմիշ:

Սթանպօլ 9 օգոստոս. — Մ. Պօնէթիլին ճէնաղէ ալալընա՝ ինկիլիլ, Աստորիա վէ իթալիա էլլիլէրի րէսմի էլպիսէլէր իլէ հաղըր պուլընտըլար:

Թ Ի Ի Ճ Յ Ա Ր Ի Յ Է

ՎԱՌՆԱ.	օգոստ. 11
ՉԱԽԱԻԷ	
ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալիս	54-60 լիպ. 10 - /12. 20
Արապա	52-62 լիպ. 10 - /11. —
ԱՐԱՅԱ.	
Վալիս	100 քիւս հին 9.-9. 20
Նոր	10 80-11
Արապա	42-45 լիպ. 5. 60/6
ԵՈՒԼԱՅԱՐԱՊԱ	33/36 լպ. 5. 40/5. 60
Վալիս	100 քիւս 12-12. 10
ՅԱՍՈՒԼԵՆ.	100 քիւս - 23/25
Արապա	100 քիւս 25, 30
ՏԱՐԸ	արապա 7 - 7. 40
ԴՕԼՕԶ	արապա 55-60 լպ 9. 80 /11
ՄԻՍԻՐ	Վալիս 8. 40/ - 8. 50
ՉԱՎՏԱՐ	արապա 8.-8. 20
«	Վալիս 7.-7. 40
Կիւնտէ	50 -60 Վալիս վէ 6-700
արապա կէլմէքտէ	Վալիս մուամէլէսի
նաքօլէն 20 քիւ.	արապա մուամէլէսի
նաքօլէն 20 40.	

ՍՈՐՐԱՅԻՅԷ

Նարոյէն 20, 35 Քրանք
Օսմ. իրաւը 22, 55 ալթուն Քրանք

ՊԱԳԱԼԻՅԷ

Վարնա	Բիւցօսընտա պագալիլէ
մալլէրին պու	Կիւնքիլ Ֆիլաթը, ալթուն
Քրանք իլէ:	
ԳԱՀՎԷ	1,90/2, 5
Շէֆէր	նէմէ 70
Շէֆէր [քէսմէ]	սանտըք 35.
ԲԻՐԻՆՃ Ֆիլիպէ	չուվալը 45, —
» ճաքօն	» 38,
» Ինկիլիլ	» 25.50
» Բիլլիլ	» 51
ԿԱԶ	անտըղը 8. 40
ՉԵՅԻՆ Եաղը քիւս	80-90
ԳՈՒՐՈՒ Իւզիւմ	.23

ԱԼԷԱ ՈՒՆ

Պու տէֆա Փլուրիւ լալիսա սօքաղընտա Տօք. Պատանօլիլին խանէսի գարչուսընտա աշմըլ օլտուղըմ տիւք քիւնտա ՇԱՊԼԱ օլտուղ մահուլաթընտան Եաղըլմըշ կէրէք թօրտան վէ կէրէք փէրաքէնտէ օլարագ ալա վէ օրթա ճիւնտէն ունլար վէ քէփէքլէր սաթմաքտալըմ: Իշիլիւսընա լաղպլթ պուլուրաճագ վէվաթըն ֆիլթօնա վէ մալճա խոշնուտ գալաճաղարընը թէէմին խոշըմ:

ԷՕՄԷՐ ԻՍՄԱԵԼ
ՎԱՌՆԱ

Одговорникъ А. Курбетиянъ
печатница "Взаимность" — Варна.

